

Research Paper

Predicting the Quality of Marital Life Based on Marital Justice and Marital Spirituality in Married Female Nurses in Ahvaz

Maryam Eizadi¹, Rezvan Homaei^{2*}, Hamdollah Jayervand³, Reza Joharifard⁴

¹ Department of Psychology, ahv.c., Islamic Azad university, Ahvaz, Iran.

² Department of Psychology, ahv.c., Islamic Azad university, Ahvaz, Iran.

³ Department of Psychology, I.C. Islamic Azad Univer, Ilam, Iran

⁴ Department of Psychology, ahv.c., Islamic Azad university, Ahvaz, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation Eizadi M, Homaei R, Jayervand H, Joharifard R . [Predicting the Quality of Marital Life Based on Marital Justice and Marital Spirituality in Married Female Nurses in Ahvaz (Persian)]. *Jundishapur Scientific Medical Journal*. 2025; 24(4):394-402. 10.32592/jsmj.24.2.114

<http://www.doi.org/10.32592/jsmj.24.2.114>

ABSTRACT

Background and Objectives Nurses working in hospital environments interact with diverse patients, which exposes them to severe stress and anxiety that may threaten their quality of life. Experimental evidence shows that quality of life is influenced by various factors. Marital justice and marital spirituality are two important components that affect psychological and biological communication needs. Therefore, the purpose of the present study was to predict the quality of marital life based on marital justice and marital spirituality among married female nurses in Ahvaz.

Subjects and Methods This was a descriptive and correlational study the statistical population of which included all married female nurses in the city of Ahvaz in the year 2024, who were selected as the sample and participated in the study. The Revised Quality of Marital Relationship questionnaire, developed by Balibi and colleagues, containing 14 items across three components—marital agreement, marital satisfaction, and marital cohesion—was used to measure the quality of marital life. Marital justice was assessed using the Marital Justice Scale (Hatfield et al.), which consists of two subscales: distributive justice and interactive procedural justice. To measure marital spirituality, the questionnaire by Perez et al. (2012) was employed, covering dimensions such as relationship with God, traditional worship practices, intimacy, forgiveness, partnership, and existential aspects. Data analysis included descriptive statistics (mean and standard deviation), correlation coefficients for relational analysis, and regression analysis for predictive modeling.

Results The results showed that marital justice has a positive and significant relationship with the quality of marital life. The relationship between marital spirituality and the quality of marital life was also positive and significant. Regression analysis revealed that marital justice played the most important role in predicting a high quality of marital life, showing a clear and strong effect. Marital justice alone accounted for 22% of the variation in marital quality, while the combined effect of marital justice and marital spirituality predicted approximately 31% of the variance in the quality of marital life.

Conclusion Nurses who experienced greater marital justice were better able to manage challenges, had a deeper understanding of their spouses' emotions, and reported higher levels of satisfaction and intimacy in their relationships. In addition, marital spirituality played an important role as a positive moderator in enhancing the quality of marital life among nurses.

Keywords Nurses, Quality of marital life, Marital justice, Marital spirituality.

Received: 10 May 2025

Accepted: 26 July 2025

* Corresponding Author:

Rezvan Homaei

Address: Department of Psychology, Faculty of Islamic Education and Training, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.

Tel: 09163030920

E-Mail: drhomaei@iau.ac.i

Extended Abstract

Introduction

Nurses working in hospital environments interact with diverse patients, which exposes them to severe stress and anxiety that may threaten their quality of life. Experimental evidence shows that quality of life is influenced by various factors. Marital justice and marital spirituality are two important components that affect psychological and biological communication needs. Therefore, the purpose of the present study was to predict the quality of marital life based on marital justice and marital spirituality among married female nurses in Ahvaz.

Methods

This was a descriptive and correlational study the statistical population of which included all married female nurses in the city of Ahvaz in the year 2024, who were selected as the sample and participated in the study. The Revised Quality of Marital Relationship questionnaire, developed by Balibi and colleagues, containing 14 items across three components—marital agreement, marital satisfaction, and marital cohesion—was used to measure the quality of marital life. Marital justice was assessed using the Marital Justice Scale (Hatfield et al.), which consists of two subscales: distributive justice and interactive procedural justice. To measure marital spirituality, the questionnaire by Perez et al. (2012) was employed, covering dimensions such as relationship with God, traditional worship practices, intimacy, forgiveness, partnership, and existential aspects. Data analysis included descriptive statistics (mean and standard deviation), correlation coefficients for relational analysis, and regression analysis for predictive modeling.

Conclusion

The results showed that marital justice has a positive and significant relationship with the quality of marital life. The relationship between marital spirituality and the quality of marital life was also positive and significant. Regression analysis revealed that marital justice played the most important role in predicting a high quality of marital life, showing a clear and strong effect. Marital justice alone accounted for 22% of the variation in marital quality, while the combined effect of marital justice and marital spirituality predicted approximately 31% of the variance in the quality of marital life.

Nurses who experienced greater marital justice were better able to manage challenges, had a deeper understanding of their spouses' emotions, and reported higher levels of satisfaction and intimacy in their relationships. In addition, marital spirituality played an important role as a positive moderator in enhancing the quality of marital life among nurses.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines The research was funded by the first author

Funding

The first author

Author's contributions

Other authors collaborated in various stages of the research, including implementation and analysis

Conflicts of interest

There was no conflict of interest

Acknowledgements

We would like to express our deepest gratitude and appreciation to all our esteemed colleagues and dear nurses for their cooperation

پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی براساس عدالت زناشویی و معنویت زناشویی در
پرستاران زن متأهل شهر اهوازمریم ایزدی^۱، رضوان همایی^{۲*}، حمدالله جایروند^۳، رضا جوهری فرد^۴

۱. گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.
۲. گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.
۳. گروه روان‌شناسی، واحد ایلام، دانشگاه آزاد اسلامی، ایلام، ایران.
۴. گروه روان‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

Use your device to scan
and read the article online

Citation Eizadi M, Homaei R, Jayervand H, Joharifard R. [Predicting the Quality of Marital Life Based on Marital Justice and Marital Spirituality in Married Female Nurses in Ahvaz (Persian)]. *Jundishapur Scientific Medical Journal*. 2025; 24(4): 394-402. 10.32592/jsmj.24.2.114

<http://www.doi.org/10.32592/jsmj.24.2.114>

چکیده

زمینه و هدف: پرستاران در محیط بیمارستان با بیماران گوناگونی سروکار دارند و بی‌وسه فشار روانی و اضطراب شدیدی تجربه می‌کنند (پیوت^۱ و همکاران، ۲۰۲۲) که ممکن است کیفیت زندگی^۲ آنها را در معرض خطر قرار دهد. شواهد تجربی این نکته را آشکار کرده‌اند که کیفیت زندگی زناشویی با عوامل مختلف ارتباط دارد. عدالت زناشویی و معنویت زناشویی دو مؤلفه مهم هستند که بر نیازهای ارتباطی روانی و زیستی تأثیر دارند. بنابراین، هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی براساس عدالت زناشویی و معنویت زناشویی پرستاران زن شهر اهواز بود.

روش بررسی: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی و از نوع هم‌بستگی بود. جامعه آماری تحقیق شامل همه پرستاران زن متأهل شهر اهواز در سال ۱۴۰۳ بود که ۲۵۳ نفر به‌صورت در دسترس انتخاب و در پژوهش شرکت کردند. از پرسش‌نامه تجدیدنظرشده کیفیت روابط زناشویی که بالبی و همکاران (۱۹۹۵) تهیه کرده‌اند و شامل ۱۴ سؤال است و سه مؤلفه توافق زناشویی، خرسندی زناشویی، و انسجام زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند برای سنجش کیفیت زندگی زناشویی استفاده شد. برای سنجش عدالت زناشویی از مقیاس عدالت زناشویی (هاتفیلد^۱ و همکاران) (۱۹۷۸) استفاده شد که مشتمل بر ۱۳ گویه است و از دو خرده‌مقیاس عدالت توزیعی و عدالت روبه‌ای/تعاملی تشکیل شده است. برای سنجش معنویت زناشویی از پرسش‌نامه^۳ ۳۱ سؤالی معنویت زناشویی پرز و همکاران (۲۰۱۲) استفاده شد که در آن رابطه با خدا، ابعاد سنتی/عبادی، صمیمیت، گذشت، مشارکت و بعد وجودی بررسی می‌شود. برای تحلیل داده‌های به‌دست آمده از استخراج پرسش‌نامه‌های پژوهش در سطح توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی از ضریب هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد عدالت زناشویی با کیفیت زندگی زناشویی رابطه مثبت معناداری دارد (۰/۴۵۶). همچنین، رابطه بین معنویت زناشویی با کیفیت زندگی زناشویی نیز مثبت و معنادار بود (۰/۴۵۷). با تحلیل رگرسیون مشاهده شد که عدالت زناشویی بیشترین نقش را در پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی داشته است و ضریب هم‌بستگی (۰/۳۸۱) بود. این متغیر توانست ۲۲ درصد از تغییرات کیفیت زندگی زناشویی را پیش‌بینی کند. هم‌بستگی بین عدالت زناشویی و معنویت زناشویی با کیفیت زندگی زناشویی ۰/۴۴۲ بود. این دو متغیر توانستند حدود ۳۱ درصد از تغییرات کیفیت زندگی زناشویی را پیش‌بینی کنند.

نتیجه‌گیری: پرستارانی که عدالت زناشویی بیشتری داشتند، قادر به مدیریت بهتر چالش‌ها بودند، درک بهتری از احساسات همسر خود داشتند و سطح رضایت و صمیمیت بیشتری را در روابط خود تجربه می‌کنند. برخورداری از معنویت زناشویی نیز به‌عنوان یک عامل پیش‌بینی‌کننده برای افزایش کیفیت زندگی زناشویی پرستاران نقش بسزایی دارد.

کلیدواژه‌ها: پرستاران، کیفیت زندگی زناشویی، عدالت زناشویی، معنویت زناشویی.

تاریخ دریافت: ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۴ مرداد ۱۴۰۴

* نویسنده مسئول:

رضوان همایی

نشانی: گروه روان‌شناسی، دانشکده تعلیم و تربیت اسلامی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

تلفن: ۰۹۱۶۳۰۳۰۹۲۰

رایانامه: drhomaei@iau.ac.ir

مقدمه

زوجین متعارض بودند و تعارض کار و خانواده نقش میانجی معنی‌داری در ارتباط بین سبک مقابله‌ای مسئله‌مدار و بی‌ثباتی زناشویی بین سبک مقابله‌ای هیجان‌مدار و بی‌ثباتی زناشویی داشت؛ همچنین، تعارض کار و خانواده نقش میانجی معنی‌داری در ارتباط بین عدالت زناشویی و بی‌ثباتی زناشویی داشت.

همچنین، غفاری و رضانی (۱۳۹۸) در مقاله «بررسی رابطه عدالت زناشویی و کیفیت زناشویی: نقش واسطه‌ای پرخاشگری ارتباطی پنهان در زنان متأهل» نشان دادند کناره‌گیری عاطفی در رابطه بین مؤلفه‌های عدالت زناشویی (توزیعی و رویه‌ای/تعاملی) و رضایت و انسجام زوجی نقش واسطه‌ای دارد.

از طرفی، پریادهارشیننی و گوپالان (۲۰۱۹) نشان دادند معنویت می‌تواند انسجام، پایداری زناشویی، و کیفیت زندگی زناشویی را افزایش دهد. معنویت زناشویی عبارت است از جست‌وجو برای فهم جواب‌هایی که به بنیاد هستی و زندگی زناشویی ارتباط پیدا می‌کند (مودرن، ۲۰۱۸). کار (۲۰۱۸) نشان داد دیدگاه و عقاید معنوی همسران می‌تواند استرس روانی را کاهش و حس دل‌بستگی را افزایش دهد. در واقع، معنویت زناشویی و عقاید معنوی خانواده و اعمال می‌تواند آنها را قوی‌تر کند و امید، معنا، و هدف را هنگام مواجه‌شدن با منابع استرس برایشان فراهم کند. در پژوهشی، آشوری و همکاران (۱۴۰۲) به بررسی نقش ناگویی هیجانی و هوش معنوی در پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی در فرهنگیان زن متأهل پرداختند. یافته‌ها نشان داد بین ناگویی هیجانی و کیفیت زندگی رابطه منفی و معنادار و بین هوش معنوی با کیفیت زندگی رابطه مثبت و معنادار برقرار است.

به‌طور کلی، با توجه به آمار بالا و روزافزون طلاق و افزایش تمایل زوجین به طلاق در مقایسه با سال‌های گذشته و از آنجاکه داشتن جامعه سالم در گرو داشتن خانواده سالم است، بنابراین، باید عوامل مرتبط با کیفیت زندگی زناشویی را شناسایی و براساس آنها برنامه‌هایی برای کاهش طلاق و تمایل به آن طراحی و اجرا کرد. نکته مهم دیگر اینکه درباره طلاق پژوهش‌های بسیاری موجود است، اما پژوهش‌های بسیار اندکی درباره کیفیت زندگی زناشویی انجام شده است. هرچند سابقه پژوهشی مطالعه حاضر نشان می‌دهد کیفیت زندگی زناشویی افراد متأهل با عدالت زناشویی و معنویت زناشویی ارتباط دارد، اما تعداد این‌گونه مطالعات محدود است و در کشور ما بسیار محدودتر است. از این‌رو، بررسی عوامل مرتبط با کیفیت زندگی زناشویی در پرستاران زن متأهل مهم است و کمک خواهد کرد مداخلات روان‌شناختی مهمی در جهت افزایش کیفیت زندگی زناشویی و پیشگیری از تعارضات زناشویی این قشر زحمت‌کش و ارزشمند در حوزه سلامت داشته باشیم. علاوه‌براین، انجام این مطالعه در بافت فرهنگی ایران نیز بسیار مهم است، چون عوامل فرهنگی در کیفیت زندگی زناشویی افراد، اهمیت خاصی دارد؛ بنابراین مطالعه حاضر در پی آن بود تا روشن کند آیا کیفیت زندگی زناشویی براساس عدالت زناشویی و معنویت

پدیده ازدواج بسیاری از نیازهای فردی اجتماعی زن و مرد را در قالب روابط روانی اجتماعی و جسمانی و آداب دیگر عرفی و اجتماعی برآورده می‌کند (غفاری و همکاران، ۱۳۹۸). به‌عبارت‌دیگر، هنگامی که کانون خانواده، محیطی سالم و سازنده باشد و روابط گرم، تعامل بین‌فردی، و صمیمی در آن جاری باشد، می‌تواند موجب رشد و پیشرفت اعضای خانواده شود. درمقابل، ریشه بسیاری از مشکلات زناشویی در نوع تفکر زوجها درباره یکدیگر و روابطشان نهفته است (لیو، ۲۰۲۲).

پرستاران، به‌خاطر ویژگی‌های شغلی محل کار و ارتباط مستمر با بیماران، مستعد استرس‌های شغلی و مشکلات سلامتی عدیده‌ای هستند که ممکن است کیفیت زندگی آنها را در معرض خطر قرار دهد (گوئر و همکاران، ۲۰۲۲). یکی از حیطه‌های کیفیت زندگی، کیفیت زندگی زناشویی است (کیوم و جانگ، ۲۰۲۰). به‌طور کلی، رابطه زناشویی یکی از رابطه‌های قوی انسانی محسوب می‌شود که کیفیت آن تأثیرات گوناگونی بر همسران، فرزندان، و دیگر اعضای خانواده و درنهایت جامعه می‌گذارد. از طرفی، خانواده نهادی پویا و در حال تغییر است که با اعضای خود و در جریان ارتباطی دائمی، تعاملی، و طرح‌دار، یک کل را تشکیل می‌دهد و در طول زمان و مکان گسترش می‌یابد (رایت و همکاران، ۲۰۲۱). به‌عبارت‌دیگر، خانواده محل ارضای نیازهای مختلف جسمانی، عقلانی، و عاطفی است و آگاهی از این نیازها و شناخت چگونگی ارضای آنها و مجهز شدن به فنون شناخت این تمایلات ضرورتی انکارناپذیر است. رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به معنی رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده به‌منزله رضایت از زندگی است و باعث تسهیل در امر رشد، تعالی، و پیشرفت مادی و معنوی جامعه خواهد بود (روهلمن و همکاران، ۲۰۱۸). شواهد تجربی نشان داده‌اند کیفیت زندگی زناشویی با عوامل مختلف ارتباط دارد و پژوهش حاضر در پی بررسی مهم‌ترین عوامل پیش‌بین و میانجی مرتبط با کیفیت زندگی زناشویی پرستاران زن متأهل است.

یکی از عواملی که می‌تواند با کیفیت زندگی زناشویی مرتبط باشد، عدالت زناشویی است. پژوهش‌ها نشان می‌دهند عدالت زناشویی بر کیفیت زندگی زناشویی اثر مستقیمی دارد (غفاری و رضانی، ۱۳۹۸). عدالت زناشویی یک نگرانی اساسی در تعاملات با دیگران را انعکاس می‌دهد و می‌تواند بر هویت افراد، انگیزه‌ها، و رفتار آنها تأثیر داشته باشد. عدالت به‌عنوان یک نگرانی اجتماعی، ابزار تنظیم‌کننده مهمی در زندگی اجتماعی است (لونکار، ۲۰۱۷)؛ به‌طوری که سطوح مختلف هویت تحت‌تأثیر عدالت قرار می‌گیرد: هویت فردی، هویت ارتباطی (مثل روابط زوجی)، و هویت جمعی (روابط بین گروهی) (بیژنی و همکاران، ۱۴۰۰). در این راستا، بیژنی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به پیش‌بینی بی‌ثباتی زندگی زناشویی بر مبنای عدالت زناشویی و سبک‌های مقابله‌ای با نقش واسطه‌ای تعارض کار خانواده در زوج‌های متعارض پرداختند. نتایج نشان داد سبک‌های مقابله‌ای و عدالت زناشویی به‌طور مستقیم پیش‌بینی‌کننده بی‌ثباتی زندگی زناشویی در

جندی شاپور

الف) و عدالت (سؤالات ب)، غفاری و همکاران (۲۰۱۳) روایی عدالت زناشویی را از طریق تحلیل عاملی، بررسی همسانی درونی خرده‌مقیاس‌ها روایی هم‌گرا و واگرا، و اعتبار آن را از طریق پایایی بازآزمایی و همسانی درونی گویه‌ها (آلفای کرونباخ ۰/۹۳، ۰/۹۶، و ۰/۹۷ به ترتیب برای خرده‌مقیاس‌های عدالت توزیعی، عدالت رویه‌ای/تعاملی کل مقیاس) در زنان و مردان تأیید شدند.

۳- پرسش‌نامه معنویت زناشویی: پرسش‌نامه معنویت زناشویی توسط پرز و همکاران (۲۰۱۲) ساخته و اعتباریابی شد. پرسش‌نامه از ۳۱ سؤال با طیف لیکرت شش‌گزینه‌ای (۱=هرگز تا ۶=همیشه) تشکیل شده است که در آن هفت سؤال درباره رابطه با خدا، شش سؤال در مورد ابعاد سنتی/عبادی، شش سؤال مربوط به صمیمیت، چهار سؤال درباره گذشت، چهار سؤال مربوط به مشارکت، و سه سؤال در مورد بُعد وجودی گنجانده شده است. این ابزار، یک مقیاس تک‌بعدی است که رضایت اشخاص از رابطه زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند. آلفای کرونباخ این مقیاس برای شش خرده‌مقیاس بین ۰/۷۹ تا ۰/۸۷ و برای کل پرسش‌نامه ۰/۹۳ بود. همچنین، برای بررسی روایی این پرسش‌نامه، از پرسش‌نامه دل‌بستگی به خدا استفاده شد که هم‌بستگی آنها ۰/۶۳ به دست آمد (امان الهی و همکاران، ۱۳۹۷). در پژوهش جهان‌بخشی و همکاران (۱۴۰۱) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش شد.

برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS-27 استفاده شد. در سطح توصیفی از میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی از ضریب هم‌بستگی پیرسون و رگرسیون خطی گام‌به‌گام برای بررسی پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی پرستاران براساس هم‌دلی عاطفی و رضایت جنسی استفاده کردیم.

یافته‌ها

یافته‌های مرتبط با متغیرهای جمعیت‌شناختی در جدول ۱ آورده شده است. مطابق نتایج، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه از لحاظ متغیرهای مدت ازدواج، مدرک تحصیلی، و تعداد فرزند آورده شده است. در ادامه، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش را در جدول ۲ آورده‌ایم. آماره‌های توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار در جدول ۲ و ضرایب هم‌بستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۳ آمده است.

براساس یافته‌ها، عدالت زناشویی (۰/۴۵۶) با کیفیت زندگی زناشویی رابطه مثبت و معنادار و معنویت زناشویی با کیفیت زندگی زناشویی (۰/۴۵۷) نیز رابطه مثبت و معناداری دارد (جدول ۳). همچنین، برای بررسی اینکه کدام یک از متغیرها نقش مؤثرتری در پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی دارد از تحلیل رگرسیون به روش گام‌به‌گام استفاده شد، به طوری که متغیرهای عدالت زناشویی و معنویت زناشویی به‌عنوان متغیر پیش‌بین و کیفیت زندگی زناشویی به‌عنوان متغیر ملاک وارد معادله شدند (جدول ۴).

زناشویی در پرستاران زن متأهل شهر اهواز پیش‌بینی می‌شود یا خیر.

روش بررسی

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی (از نوع توصیفی - تحلیلی) بود. جامعه آماری پژوهش حاضر، همه پرستاران زن متأهل شهر اهواز در سال ۱۴۰۳ بودند که به‌صورت در دسترس ۲۵۳ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. از بین بیمارستان‌های اهواز ۳ بیمارستان (گلستان، امام، و آریا) انتخاب شدند و با هماهنگی با حراست بیمارستان‌ها، با توجه به تعداد متغیرها و با در نظر گرفتن داده‌های مخدوش احتمالی، ۳۰۰ نفر در ابتدا به‌عنوان نمونه در نظر گرفته شدند. پس از حذف پرسش‌نامه‌های مخدوش، ۲۵۳ نفر به‌طور کامل به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند و تجزیه و تحلیل آغاز شد. در ضمن، هر جا نیاز به توضیح بود، پژوهشگر به رفع ابهام کمک کرد. به‌منظور رعایت ملاحظات اخلاقی نیز به پرستاران اطمینان داده شد که اطلاعات به‌دست‌آمده از پژوهش محرمانه و بی‌نام استفاده خواهد شد و به‌منظور حفظ اسرار شخصی و تجاوز نکردن به حریم خصوصی افراد، نتایج در سطح کلی گزارش می‌شود. برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزار زیر استفاده شد.

۱- پرسش‌نامه کیفیت زندگی زناشویی: پرسش‌نامه تجدیدنظرشده کیفیت روابط زناشویی را باسی و همکاران (۱۹۹۵) تهیه کرده‌اند و شامل ۱۴ سؤال است که سه مؤلفه توافق زناشویی، خرسندی زناشویی، و انسجام زناشویی را اندازه‌گیری می‌کند. این پرسش‌نامه در طیف لیکرت ۶ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود (حداقل نمره ۱۴ و حداکثر نمره ۸۴). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه (روایی و پایایی) نشان داده است که ضرایب هم‌بستگی میان پرسش‌نامه خودتنظیمی رفتاری برای روابط کارآمد در زوج‌ها در دامنه بین ۰/۲۷ تا ۰/۵۶ قرار دارد و در سطح ۰/۰۱ معنادار است (ویلسون و همکاران، ۲۰۰۵). همچنین، ضرایب هم‌بستگی با سازش‌یافتگی زناشویی لاک و والاس (۱۹۵۹) در دامنه ۰/۳۴ تا ۰/۴۵ و معنادار در سطح ۰/۰۱ گزارش شده است که نشان‌دهنده روایی هم‌گرایی پرسش‌نامه است (عیسی نژاد، علیپور و کلهری، ۲۰۱۷). همچنین، در خارج کشور همسانی درونی پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ برای کل سؤالات مقدار ۰/۸۶ گزارش شده است (بولگان و سیفتیسی، ۲۰۱۷). در پژوهش فردوسی (۱۳۹۷) روایی با استفاده از ضریب توافق کندال (روایی) برای کل سؤالات ۰/۶۱ محاسبه شد و برای بررسی همسانی درونی پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کل سؤالات مقدار ۰/۹۱ به دست آمد.

۲- پرسش‌نامه عدالت زناشویی: مقیاس عدالت زناشویی مشتق‌بر ۱۳ گویه است که هاتفیلد و همکاران (۱۹۷۸) ساخته‌اند و در ایران توسط غفاری و همکاران (۲۰۱۳) هنجاریابی شده است. این آزمون از دو خرده‌مقیاس عدالت توزیعی و عدالت رویه‌ای/تعاملی تشکیل شده است. نمره‌گذاری پرسش‌نامه عدالت زناشویی با مقیاس لیکرت و در یک طیف ۷‌گزینه‌ای از ۱ تا ۷ درجه‌بندی می‌شود. در هر دو متغیر برابری (سؤالات

زناشویی را پیش‌بینی کنند. ورود متغیر معنویت زناشویی توانسته ۹ درصد توان پیش‌بینی را افزایش دهد. با قبول ترتیب ورود متغیرها، عدالت زناشویی با بتای استاندارد معادل ۰/۳۸۱ بیشترین سهم را در پیش‌بینی تغییرات کیفیت زندگی زناشویی داشته؛ پس از آن، متغیرهای عدالت زناشویی و معنویت زناشویی با بتای استاندارد معادل ۰/۳۹۴ نقش مؤثری در پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی داشته‌اند.

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، در مدل اول، عدالت زناشویی بیشترین نقش را در پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی داشته است. ضریب هم‌بستگی این متغیر با کیفیت زندگی زناشویی ۰/۳۸۱ بوده و این متغیر توانسته ۲۲ درصد از تغییرات کیفیت زندگی زناشویی را پیش‌بینی کند. در مدل دوم، پس از عدالت زناشویی و معنویت زناشویی وارد معادله شده است. ضریب هم‌بستگی این دو متغیر با کیفیت زندگی زناشویی ۰/۴۴۲ بوده و این دو متغیر توانسته‌اند حدود ۳۱ درصد از تغییرات کیفیت زندگی

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه

درصد	فراوانی	ویژگی
۴۴/۲۷	۱۱۲	زیر ۳ سال
۵۵/۷۳	۱۴۱	بالای ۳ سال
۱۰۰	۲۵۳	کل
۲۸/۰۶	۷۱	فوق دیپلم
۶۰/۴۸	۱۵۳	کارشناسی
۱۱/۴۶	۲۹	کارشناسی ارشد
۴۱/۹۰	۱۰۶	بدون فرزند
۲۰/۱۵	۵۱	۱
۱۶/۶۰	۴۲	۲
۱۱/۰۶	۲۸	۳
۱۰/۲۸	۲۶	بیشتر از ۳

جدول ۲. توصیف متغیرهای تحقیق

انحراف استاندارد	میانگین	متغیرها
۹/۳۲	۳۲/۵۴	کیفیت زندگی زناشویی
۵/۰۷	۱۳/۷۲	زیرمقیاس توافق زناشویی
۳/۳۲	۱۱/۶۵	زیرمقیاس خرسندی زناشویی
۲/۴۸	۷/۱۷	زیرمقیاس انسجام زناشویی
۲۴/۶۱	۹۴/۰۶	عدالت زناشویی
۴/۱۶	۱۱/۶۴	زیرمقیاس عدالت در تقسیم مسئولیت‌های خانواده
۸/۰۱	۲۵/۱۱	زیرمقیاس عدالت در تقسیم قدرت
۳/۹۱	۱۶/۹۸	زیرمقیاس عدالت در احترام به اطرافیان یکدیگر
۱۲/۰۴	۴۰/۳۴	زیرمقیاس عدالت در توجه به نیازهای یکدیگر
۱۴/۹۱	۹۴/۶۷	معنویت زناشویی
۴/۰۴	۲۰/۴۶	زیرمقیاس رابطه با خدا
۲/۷۴	۱۹/۸۵	زیرمقیاس ابعاد سنتی/عبادی
۳/۹۴	۲۰/۸۲	زیرمقیاس صمیمیت
۲/۷۳	۱۳/۸۳	زیرمقیاس گذشت
۲/۷۸	۱۳/۷۱	زیرمقیاس مشارکت
۱/۵۲	۵/۸۸	بعد وجودی

جدول ۳. ضرایب هم‌بستگی کیفیت زندگی زناشویی براساس عدالت زناشویی و معنویت زناشویی

P-value	کیفیت زندگی زناشویی	متغیرهای پژوهش
۰/۰۰۱	$r = -0/456$	عدالت زناشویی
۰/۰۰۱	$r = -0/457$	معنویت زناشویی

$$p \leq 0/01$$

جدول ۴. خلاصه تحلیل رگرسیون با مدل گام به گام

مدل	متغیر پیش‌بین	F	R	R ²	B	SE	Beta	T	P
۱	عدالت زناشویی	۵۶/۲۱۱	۰/۳۸۱	۰/۳۲	۰/۱۸۶	۰/۰۲۶	۰/۳۶۶	۶/۵۲۵	۰/۰۰۱
۲	عدالت زناشویی و معنویت زناشویی	۲۷/۰۱۸	۰/۴۴۲	۰/۳۱	۰/۱۹۳	۰/۰۲۲	۰/۳۹۴	۶/۳۱۹	۰/۰۰۱

بحث

نتایج پژوهش حاضر بیانگر آن بود که عدالت زناشویی و معنویت زناشویی رابطه معناداری با کیفیت زندگی زناشویی پرستاران زن متأهل دارند. عدالت زناشویی و معنویت زناشویی توانستند ۳۱ درصد واریانس کیفیت زندگی زناشویی پرستاران زن متأهل را پیش‌بینی کنند. اولین یافته این پژوهش بیانگر این بود که عدالت زناشویی با کیفیت زندگی زناشویی پرستاران زن متأهل رابطه مثبت و معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های غفاری و رضانی (۱۳۹۸)، لونکار (۲۰۱۷)، و بیژنی و همکاران (۱۴۰۰) هم‌سو است.

در تبیین این یافته می‌توان اظهار داشت، عدالت زناشویی، به‌عنوان یک نگرانی اساسی، خود را در تعامل با دیگران نشان می‌دهد و می‌تواند بر هویت افراد، انگیزه‌ها، و رفتار آنها تأثیر داشته باشد. عدالت به‌عنوان یک نگرانی اجتماعی، ابزار تنظیم‌کننده مهمی در زندگی اجتماعی است (لونکار، ۲۰۱۷). امروزه با وجود ایجاد تغییرات عمیق فرهنگی و تغییر در شیوه‌های زندگی، بسیاری افراد توانایی‌های لازم و اساسی را در رویارویی با مسائل زندگی ندارند و همین امر آنان را در مواجهه با مسائل و مشکلات زندگی روزمره و مقتضیات آن آسیب‌پذیر ساخته است و منجر به کاهش رضایت آنها از زندگی و نیز نبود صمیمیت و رضایت زناشویی می‌شود. از زمان‌های دور بشر به دنبال آرمان‌شهری بوده است که در آن با صمیمیت زندگی کند و خشنود باشد (توماس، ۲۰۲۲). کیفیت زندگی زناشویی در روان‌شناسی امروز برای بیان این حالت به کار می‌رود و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای روانی زوج‌ها، همیشه ذهن زوج‌ها را به خود مشغول کرده است، چون تأثیر عمده‌ای بر شکل‌گیری شخصیت آدمی و در یک کلام مجموعه زندگی انسان دارد. تحقیقات نشان داده است کیفیت زندگی زناشویی با سلامت روانی بالا هم‌بسته است. هرچه میزان کیفیت زندگی زناشویی بالاتر باشد، فرد مستعد عواطف و احساسات مثبت‌تری است (جونگ و یوو، ۲۰۲۲).

کیفیت زندگی زناشویی به ارزش‌های افراد و ارزیابی‌هایشان از روابط شخصی با همسرشان بستگی دارد که این هم‌شناختی و هم‌عاطفی است. با کیفیت‌بودن زندگی زناشویی موجب صمیمیت، رضایت خاطر، و خرسندی از روابط بین‌فردی با همسر، و تفاهم می‌شود و روی سایر روابط افراد و زندگی نیز اثرگذار است (چک و همکاران، ۲۰۲۲). زندگی زناشویی کیفیتی است که از عوامل متعددی تأثیر می‌پذیرد، از جمله: عوامل روانی - شخصیتی، اجتماعی - اقتصادی، و فرهنگی. در میان مجموعه این عوامل تعامل زناشویی گاه از عواملی نظیر

مسائل و روابط جنسی تأثیر می‌پذیرد و موجب می‌شود فرد نیازی فراینده برای تکیه کردن به همسر خویش در انجام مسائل خود احساس کند و در صورت احساس افسردگی، باعث می‌شود صمیمیت زناشویی کاهش یابد. سازگاری زناشویی یک جنبه بسیار مهم و پیچیده از یک رابطه زناشویی است. به‌عبارت‌دیگر، یکی از جنبه‌های حیاتی یک سیستم زناشویی، رضایتی است که همسران در رابطه خود تجربه می‌کنند (پیوت و همکاران، ۲۰۲۲).

یافته دیگر این پژوهش بیانگر این بود که معنویت زناشویی با کیفیت زندگی زناشویی پرستاران زن متأهل رابطه مثبت و معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های آشوری و همکاران (۱۴۰۲)، مودرن (۲۰۱۸)، کار (۲۰۱۸)، پریاده‌ارشین و گولاپان (۲۰۱۹)، و آقامحمدی و همکاران (۱۳۹۷) هم‌سو است. در تبیین این یافته می‌توان اظهار داشت، معنویت زناشویی به‌معنای جست‌وجو برای فهم جواب‌هایی است که به بنیاد هستی و زندگی زناشویی ارتباط دارد (مودرن، ۲۰۱۸). کار (۲۰۱۸) نشان داد دیدگاه و عقاید معنوی همسران می‌تواند استرس روانی را کاهش و حس دل‌بستگی را افزایش دهد. درواقع، معنویت زناشویی و عقاید معنوی خانواده و اعمال می‌تواند آنها را قوی‌تر کند و امید، معنا، و هدف را هنگام مواجهه‌شدن با منابع استرس فراهم کند.

آشوری و همکاران (۱۴۰۲) نقش ناگویی هیجانی و هوش معنوی را در پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی در فرهنگیان زن متأهل مقطع ابتدایی ناحیه یک تاکستان بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد بین ناگویی هیجانی و کیفیت زندگی رابطه منفی و معنادار و بین هوش معنوی با کیفیت زندگی رابطه مثبت و معنادار برقرار است.

غفاری و رضانی (۱۳۹۸) در مقاله «رابطه عدالت زناشویی و کیفیت زناشویی: نقش واسطه‌ای پرخاشگری ارتباطی پنهان در ۳۲۲ زن متأهل شهر بابلسر» دریافتند خراب‌کردن وجهه اجتماعی در رابطه بین عدالت رویه‌ای/تعاملی و توافق و رضایت زوجی نقش واسطه‌ای دارد. براساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت وجود عدالت زناشویی می‌تواند کیفیت زناشویی را پیش‌بینی کند. در این میان، پرخاشگری ارتباطی پنهان می‌تواند یکی از سازوکارهای تأثیر عدالت زناشویی بر کیفیت زناشویی را روشن کند. آقامحمدی و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله «رابطه عشق دل‌سوزانه و گرایش به طلاق: نقش تعدیلگر مدت ازدواج در دانشجویان متأهل» نشان دادند عشق دل‌سوزانه میزان تمایل به قطع رابطه و طلاق را کاهش داده و موجب دوام رابطه شده است. باین حال، ضریب هم‌بستگی در بین افراد با طول مدت ازدواج متفاوت، تفاوت دارد و طول

موارد دیگری نیز برای افزایش صمیمیت زناشویی پیشنهاد می‌کنیم که عبارت‌اند از: ۱. برگزاری دوره‌های آموزشی برای پرستاران و همسرانشان برای بهبود ارتباطات زناشویی؛ ۲. ایجاد برنامه‌های حمایتی در محیط کار، مانند مشاوره‌های روان‌شناختی و گروه‌های همیار، برای کاهش تأثیر فشارهای شغلی بر زندگی شخصی پرستاران؛ ۳. تدوین برنامه‌های حمایتی برای همسران پرستاران جهت افزایش درک متقابل و کاهش تنش‌های ناشی از فشارهای کاری؛ ۴. بهبود شرایط کاری پرستاران از طریق ایجاد تعادل میان ساعات کاری و زندگی خانوادگی؛ ۵. تشویق پرستاران به انجام فعالیت‌های مشترک با همسرانشان برای افزایش صمیمیت و کاهش اثرات منفی استرس‌های شغلی.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش با کد اخلاق IR.IAU.AHVAVZ.REC.1403.000 در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز ثبت شده است.

حامی مالی

هزینه این پژوهش را نویسنده اول تأمین کرده است.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان در مراحل مختلف پژوهش از جمله اجرا و تحلیل داده‌ها همکاری داشته‌اند.

تعارض منافع

تعارض منافی وجود نداشته است.

تشکر و قدردانی

از همه همکاران محترم و پرستاران گرامی برای همکاری در انجام پژوهش تشکر و قدردانی می‌کنیم.

مدت ازدواج می‌تواند تعدیلگر ارتباط بین عشق دل‌سوزانه و گرایش به طلاق باشد. با این حال، ضریب هم‌بستگی در بین افراد با طول مدت ازدواج مختلف، تفاوت دارد و طول مدت ازدواج قادر به تعدیلگری ارتباط بین عشق دل‌سوزانه و گرایش به طلاق است. نتایج بررسی تعدیلگری نشان داد ابتدای ازدواج، عشق دل‌سوزانه بیشترین ارتباط (معکوس) را با گرایش به طلاق دارد، اما ارتباط بین عشق دل‌سوزانه با گرایش به طلاق در اواسط ازدواج به کمترین حد خود می‌رسد و دوباره با گذشت بیش از ده سال از ازدواج، این ارتباط قوی‌تر می‌شود. این نتایج در بافت نظری و پژوهشی تبیین شد.

فرزادی و همکاران (۱۳۹۵) رابطه رنج ادراک‌شده را با رضایت زناشویی از طریق میانجی‌گری، مهربانی، اعتماد، عدالت، هم‌دلی، و بخشش در ۲۰۰ نفر از کارمندان متأهل دانشگاه شهید چمران اهواز بررسی کردند. نتایج نشان داد فضل، عدالت، اعتماد، هم‌دلی، و بخشش باعث رضایت از رابطه زناشویی می‌شوند. تحلیل مسیر، رابطه بین بیشتر متغیرهای تحقیق را تأیید کرد. همچنین، مسیر متغیرهای اعتماد و عدالت با بخشش به سمت رضایت زناشویی پیش‌بین و معنی‌دار نیستند، اما در عوض، اعتماد و عدالت نقش خود را به‌عنوان میانجی از طریق تأثیرگذاری فضل بر آنان با رضایت از رابطه نشان دادند.

از محدودیت‌های این پژوهش عبارت‌اند از دشواری اندازه‌گیری دقیق عدالت زناشویی و معنویت زناشویی به دلیل ماهیت ذهنی و فردی آن؛ احتمال تأثیر تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی بر نقش عدالت زناشویی و معنویت زناشویی در کیفیت زندگی زناشویی؛ محدود بودن نمونه پژوهش به پرستاران زن متأهل که تمهیدپذیری یافته‌ها به سایر گروه‌های شغلی را دشوار می‌کند؛ تأثیر عوامل فردی مانند میزان تحصیلات، سن، و تعداد فرزندان بر رابطه متغیرهای پیش‌بین و کیفیت زندگی زناشویی؛ و در نهایت، نبود کنترل کامل بر متغیرهای مداخله‌گر مانند شرایط اقتصادی، میزان حمایت همسر، و تعهد شغلی.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج پژوهش، انجام پژوهش‌های طولی برای بررسی تأثیر عدالت زناشویی و معنویت زناشویی بر کیفیت زندگی زناشویی در بازه‌های زمانی مختلف پیشنهاد می‌شود. همچنین، مقایسه میزان عدالت زناشویی و معنویت زناشویی و تأثیر آن بر کیفیت زندگی زناشویی در بین پرستاران و زنان شاغل در سایر مشاغل پرتنش می‌تواند موضوع پژوهش‌های آتی باشد.

علاوه بر این، بررسی نقش متغیرهای واسطه‌ای مانند استرس شغلی، حمایت اجتماعی، و مهارت‌های ارتباطی در رابطه بین عدالت زناشویی و معنویت زناشویی و کیفیت زندگی زناشویی پیشنهاد می‌شود. ارزیابی میزان تأثیر مشاوره‌های روان‌شناختی و کارگاه‌های تقویت هم‌دلی بر بهبود روابط زناشویی پرستاران را نیز پیشنهاد می‌کنیم.

References

1-Carr D. Spirituality, spiritual sensibility and human growth. *International Journal for Philosophy of Religion*. 2018 Jun;83(3):245-60.

2-Jack K, Bianchi M, Costa RD, Grinberg K, Harnett G, Luiking ML, Nilsson S, Scammell JM. Clinical leadership in nursing students: A concept analysis. *Nurse Education Today*. 2022 Jan 1;108:105173.[[10.1016/j.nedt.2021.105173](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.105173)] [PMID]

3-Jung YM, Yoo IY. Career education needs of Korean nursing students and professionals: A cross-sectional survey. *Nurse Education Today*. 2022 Jan 1;108:105209.[[10.1016/j.nedt.2021.105209](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.105209)] [PMID]

4-Liu HY. Promoting creativity of nursing students in different teaching and learning settings: A quasi-experimental study. *Nurse Education Today*. 2022 Jan 1;108:105216.[[10.1016/j.nedt.2021.105216](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.105216)] [PMID]

5-Lonkar, K. (2017). Realizing Gender Justice in Marital Obligations: Evaluation of Judicial Trend in India. *Freedom of Speech*, 35-38.

6-Morden PJ. Evangelical Spirituality. In *The Routledge Research Companion to the History of Evangelicalism 2018* Jul 11 (pp. 57-72). Routledge.

7-Ohse L, Zimmermann J, Kerber A, Kampe L, Mohr J, Schierz R, Rentrop M, Dziobek I, Hörz-Sagstetter S. Impairments in cognitive and emotional empathy as markers of general versus specific personality pathology. *Psychopathology*. 2024 Apr 2;57(2):136-48.[[10.1159/000533861](https://doi.org/10.1159/000533861)] [PMID]

8- Piot MA, Dechartres A, Attoe C, Romeo M, Jollant F, Billon G, Cross S, Lemogne C, Layat Burn C, Michelet D, Guerrier G. Effectiveness of simulation in psychiatry for nursing students, nurses and nurse practitioners: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Advanced Nursing*. 2022 Feb;78(2):332-47.[[10.1111/jan.14986](https://doi.org/10.1111/jan.14986)] [PMID]

9- Priyadharshini S, Gopalan RT. Marital Adjustment, Love, Personal Intimacy, personality, dyadic coping and spirituality on marital stability.

10- Thomas LM. Stress and depression in undergraduate students during the COVID-19 pandemic: Nursing students compared to undergraduate students in non-nursing majors. *Journal of Professional Nursing*. 2022 Jan 1;38:89-96.[[10.1016/j.profnurs.2021.11.013](https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2021.11.013)] [PMID]

11-Ruhlmann LM, Gallus KL, Durtschi JA. Exploring relationship satisfaction and attachment behaviors in single-and dual-trauma couples: A pilot study. *Traumatology*. 2018 Mar;24(1):27.

12-Wright MR, Brown SL, Manning WD. A cohort comparison of midlife marital quality: A quarter century of change. *Journal of family issues*. 2023 Feb;44(2):538-59.[[10.1177/0192513x211054466](https://doi.org/10.1177/0192513x211054466)] [PMID]

Authors retain the copyright and full publishing rights.

Published by [ahvaz_jundishapur university of medical science](https://www.ahvaz-jundishapur-university-of-medical-science.edu.ir/). This article is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

